

[Diderichsen.]

tinget repræsenterede partier; men der må også kunne skabes muligheder for, at partier, som havde en vis styrke, der på en eller anden måde var konstateret i befolkningen, men som ikke havde opnået adgang til folketinget ved sidste valg, måske også kunne komme med.

Jeg vil så blot føje til, at jeg jo også igen vil understrege, at jeg anerkender fuldt ud, at Danmarks radio har taget en lang række fortrinlige initiativer — og også upartiske og ligeligt fordelte initiativer — men jeg vil alligevel tro, at en sådan fast og regelmæssig, direkte udsendelsesrække ville være et udmærket indskud i denne orientering. Jeg håber altså på, at man inden for Danmarks radio vil tage denne tanke om direkte og regelmæssige udsendelser, hvor partierne selv fremlægger deres program, op og realisere dem på en eller anden måde.

Ministeren for kulturelle anliggender (Bodil Koch): Jeg synes alligevel hellere, jeg med det samme må give udtryk for den ængstelse, der greb mig ved tanken om, at alle mulige partier skulle kunne få denne ret til regelmæssig adgang til radio og TV, for hvor ligger grænsen imellem partier og andre organisationer og interessegrupper, som gerne vil være med til at påvirke den offentlige mening? Jeg vil bare lige give udtryk for, at vi skal jo alligevel vide, hvor grænsen for det rimelige går.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Peter Nielsen.

Første næstformand (From): Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 5. maj 1967. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Peter Nielsen.

Første næstformand (From): Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes fra og med den 5. maj 1967. (Ophold). Det er vedtaget. Kirkegårdsinspektør Jens Jensen vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om foranstaltninger mod forskelsbehandling inden for international skibsfart.

(Lovforslaget (nr. 139) findes i tillæg A. sp. 2717, fremsættelsen i tidenden sp. 2702).

Første næstformand (From): Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om begrænsning af danske rederes adgang til at afgive oplysninger til udenlandske myndigheder.

(Lovforslaget (nr. 140) findes i tillæg A. sp. 2725, fremsættelsen i tidenden sp. 2702).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Da mit partis ordfører, hr. Peter Nielsen, ikke er i stand til at være til stede her ved førstebehandlingen af de foreliggende lovforslag, skal jeg på socialdemokratiets vegne anbefale forslagene til en hurtig og velvillig behandling her i tinget.

Vi havde jo nok alle hellere set, at det havde været upåkrævet at lovgive på dette område, men udviklingen er jo gået i en retning, som faktisk gør det påkrævet, at de søfartsnationer, som den såkaldte flagdiskriminering er rettet imod, forsøger at værgе for sig, og det er i virkeligheden det, der sker med de foreliggende lovforslag, som jeg altså anbefaler til hurtig vedtagelse.

Jens Peter Jensen: De to lovforslags titler dækker jo godt over det formål, som den højtærede minister har tænkt sig med denne lovgivning, mens indholdet er mere uklart. Det ene forslag hedder jo forslag til lov om foranstaltninger mod forskelsbehandling inden for international skibsfart, og det andet

[Jens Peter Jensen.]

hedder forslag til lov om begrænsning af danske rederes adgang til at afgive oplysninger til udenlandske myndigheder.

Jeg vil egentlig beklage, at det er nødvendigt at fremkomme med sådanne forslag, dels på grund af at forholdene i den internationale skibsfart er præget af skønhedspletter, der burde være fremmede for et så internationalt betonet erhverv, som skibsfarten er, dels fordi lovforslagene er udtryk for en bemyndigelseslovgivning, således at folketinget ikke er fortroligt med rækkevidden af de forslag, som tinget vedtager.

Hvad dette sidste tema angår, kunne jeg ønske en erklæring fra den højtærede handelsminister om, at foranstaltninger i henhold til denne lovgivning først må træffes efter drøftelse på politisk plan, f. eks. i det udenrigspolitiske nævn. Netop på grund af bemyndigelsesernes ubestemte karakter mener jeg det vil være på sin plads, at eventuelle sager kan følges på politisk plan.

Jeg vil takke den højtærede handelsminister for den fyldige redegørelse, der ledsager forslagene. Der gives her en god og saglig skildring af de internationale forhold og de mange forhandlinger, der har været ført om disse emner. Her gives også oplysninger om, at de foreliggende lovforslag ligger på linje med, hvad andre lande, som Danmark i denne forbindelse kan sammenligne sig med, har gennemført eller agter at gennemføre. Der er ingen grund til her at uddybe denne redegørelse nærmere, det kan vi jo gøre under udvalgsarbejdet, hvor jeg håber at der også bliver lejlighed til at høre rederieringens vurdering af lovforslagene.

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige venstres bidrag til en saglig og hurtig udvalgsbehandling.

Knud Thomsen: De to lovforslag, som vi behandler under ét, er for så vidt en bemyndigelse til handelsministeren til at kunne føre krig på et ganske bestemt område. Man kan så beklage, og jeg er livligt med til at beklage, at det kan være nødvendigt både at skulle føre krig og at skulle give bemyndigelse til en minister til at kunne åbne krigen. Forholdet er jo imidlertid, således som jeg kender det personligt, og som det er beskrevet i fremsættelsestalen og i bemærkningerne, at det er en temmelig urime-

lig verden, vi færdes i på dette område, og jeg finder derfor, at man bør lade principperne vige til fordel for det praktiske og rationelle, som jo må være at give handelsministeren den fornødne bemyndigelse, da dette ting fornuftigvis ikke, hverken aktuelt eller med hensyn til deltagelse i enkeltforanstaltninger, vil kunne gå ind i en sådan sag.

Jeg kan tilslutte mig, hvad hr. Jens Peter Jensen sagde, at en drøftelse i det udenrigspolitiske nævn måske kunne være rimelig.

Jeg ser, at handelsministeren stærkt understreger, at det er ikke tanken, at Danmark alene skulle kunne iværksætte modforanstaltninger i overensstemmelse med de to lovforslags bemyndigelser. Det kan jeg naturligvis også i høj grad tilslutte mig, og jeg vil gerne spørge, om jeg også ved denne førstebehandling i princippet kan få handelsministerens tilsagn om, at foranstaltninger, som skal træffes ifølge de to bemyndigelseslove, inden de bringes frem i verden, i alt fald også vil blive drøftet med erhvervet.

Vi ser også gerne en meget kort udvalgsbehandling, men vi kan give tilsagn om hurtig og velvillig behandling.

Vivike: Der er 40 lande, der har indført flagdiskrimination, i mange tilfælde for bedre at klare sig i en konkurrence, de ellers ikke kan klare sig i. Det er et brud på havenes frihed, og det betyder i mange tilfælde en fordyrelse af varerne, når ikke de kan sejles på den billigste køl.

Som andre har gjort det, vil også jeg beklage, at det er nødvendigt med et sådant lovforslag, men som det har udviklet sig, kan jeg ikke se andet, end at det er nødvendigt, at de lande, der ikke har flagdiskrimination, prøver at værgе for sig. Det er jo mange lande, der er enige om at lave denne afværgeforanstaltning, og måske den kan medvirke til, at flagdiskrimination bliver ophævet.

Der er tale om en fuldmagtslov til ministeren, og jeg går ud fra, at ministeren vil bruge den med fornuft, dermed mener jeg altså også, at han vil bruge den, således at den ikke kommer til at hæmme en positiv udvikling i udviklingslandene — der er ganske vist visse statsrederier, jeg ikke tænker på i forbindelse med „positiv“.

[Vivike.]

Jeg kan anbefale, at vi gennemfører lovforslaget, og også anbefale det andet lovforslag om begrænsning af rederes adgang til at give oplysninger til udenlandske myndigheder.

A. C. Normann: Jeg synes, det er glædeligt for enhver, som er interesseret i dansk skibsfart, at opleve det her foreliggende initiativ efter disse mange års berettigede — jeg havde nær sagt jamren, jeg mener klagen, over den tiltagende diskrimination mod danske skibe. Diskriminationen, der finder sted, er meget, meget omfattende, og den har også mange former. Nogle af dem er beskrevet i de oplysninger, som ledsager de to forslag. Det er her forstemmende at se, at også den store og fremskredne søfartsnation USA har en fremtrædende plads mellem diskriminatorerne; dets metoder er også beskrevet i bemærkningerne.

Der er tidligere gennemført en lang skriftlig og mundtlig forhandling mellem rederiforeningen på den ene side og handels- og udenrigsministerierne på den anden side, som jeg har kendskab til. Der er formentlig foregået en lang række forhandlinger senere, som jeg intet kendskab har til; men den, som jeg havde fået indblik i i sin tid, omhandlede modtagerlandenes krav om transport på disse landes skibe, også hvor det drejede sig om varer, der leveredes til underudviklede lande, betalt med lån fra Danmark, altså lån, som vi havde ydet som led i vore hjælpeprogrammer over for udviklingslande.

Jeg tror nok, at udenrigsministeriet har haft en klar forståelse for det berettigede i redernes krav om, at vi ikke måtte gå ind for modtagerlandenes ønsker i sådanne tilfælde, men man har dog i nogle tilfælde, er jeg vidende om, afslået at tage hensyn til redernes ønsker under påberåbelse af hensynet til de industrier, som skulle levere de varer, der gik i kraft af hjælpeprogrammerne. Jeg tror, at hensynet til skibsfarten — og dermed også til værftsindustrien — bør tilsiige regeringen ikke at lade sig påvirke for stærkt af kortvarige hensyn til enkelte ordrer. Det er vel sandsynligt, at en fast politik på dette område over for udviklingslande snart ville medføre, at disse ville modtage vore lån alligevel. Det er heller ikke en tilfredsstil-

lende løsning, at det ved aftaler med andre lande bestemmes, f. eks. at de to landes flåder, hvis det nu drejer sig om bilaterale aftaler, skal dele transporten. En overvejende del af den danske handelsskibstonnage går jo i fart imellem andre lande, altså imellem tredjelande, d. v. s. uden at sejle på Danmark. Det går ud over denne vældige flåde, som har været drevet dygtigt nok til at kunne konkurrere med de store landes skibsfart, hvad jeg tror flere end tilfældet er burde glæde sig over. Derfor er det livsvigtigt, at vi gør, hvad vi magter, for at forsvare den fri konkurrence i al søtransport. Vi burde derfor også ved leverancer under hjælpeprogrammerne foreløbig kræve cif-vilkår, da afskiberen jo i så fald står frit i valget af tonnage.

Det er vanskeligt uden en langt dybere indsigt i skibsfartens forhold at bedømme de her foreslåede forholdsreglers virkning nærmere; jeg kan i hvert fald ikke gøre det på det foreliggende grundlag og ville, uanset at ingen af de foregående talere, så vidt jeg har hørt det, har udbedt sig udvalgsbehandling, alligevel gerne foreslå, at forslaget blev gjort til genstand for en kort udvalgsbehandling. Men vi må efter mit partis opfattelse støtte erhvervene, når vi kan det, og jeg kan uden videre give tilslutning til forslaget hensigt, men jeg finder som sagt, at man burde snakke lidt nærmere om detaljerne i udvalget.

Antonsen: Også liberalt centrum kan give principiel tilslutning til gennemførelse af de fremsatte lovforslag.

Handelsministeren (Tyge Dahlggaard): Jeg vil gerne takke for de fremsatte udtalelser, som jo i en grad, der er sjælden i dette ting, er entydige.

Disse to lovforslag tilsigter begge en vis aktivisering af det handelspolitiske beredskab for et betrængt og vigtigt erhverv i vort land. Det er en aktivisering af vort beredskab, som vi deler med en række andre lande, der allerede har gennemført tilsvarende lovgivning, og som til dels er resultatet af indgående drøftelser med vore nordiske nabolande.

Jeg må tilstå, at jeg personlig har haft visse betænkeligheder ved det ene af de to lovforslag, nemlig lovforslaget om i givet

[Handelsministeren.]

faldt at kunne gennemføre retaliation over for lande, der forskelsbehandler, flagdiskriminerer dansk skibsfart. Jeg tror som hovedregel ikke, at retaliation, gengældelse, i internationale forhold er noget virksomt middel, og jeg mener, at historien giver bekræftelse herpå. Derfor er der ingen tvivl om, at vi, hvis vi overhovedet vil anvende den lovgivning, som tinget nu i så stor enighed har bekræftet at ville gennemføre, og vi i konkrete tilfælde må skride til at gøre praktisk anvendelse af bemyndigelsen til retaliation, vil det kun være som led i en kollektiv aktion, som en række andre ligesindede lande deltager i.

Det fører mig til en bemærkning til det ærede medlem hr. Jens Peter Jensen, som talte om, at indholdet af lovforslagene her var nok så uklart; det var en bemyndigelseslovgivning, og hr. Jens Peter Jensen inviterede regeringen til at afgive en erklæring om, at man ikke ville skride til anvendelse af de pågældende love, uden at det først var blevet drøftet i det udenrigspolitiske nævn. Jeg kan om det uklare indhold sige, at det er enhver bemyndigelseslovgivnings kerne, at den er uklar; den er baseret på visse almindelige principper, men det overlades ifølge sagens natur til den udøvende myndighed — sådan er jo indholdet af en bemyndigelseslovgivning — at anvende den konkret. Men efter de bemærkninger af mere generel karakter, jeg just har gjort, vil jeg gerne sige til hr. Jens Peter Jensen, at jeg er rede til på regeringens vegne at tilsige, at vi ikke vil skride til retaliation over for andre lande, som flagdiskriminerer, uden at vi først har drøftet det i det udenrigspolitiske nævn.

Jeg vil hertil føje som en bemærkning til hr. Knud Thomsen, der til det udenrigspolitiske nævn fejede erhvervsorganisationerne — jeg går ud fra, at dette i første instans retter sig mod rederinteresserne — at vi også vil drøfte disse ting på forhånd med de erhvervsorganisationer, der er direkte involveret. Som hr. Knud Thomsen nævnte, var der tale om en bemyndigelse til at føre krig; jeg vil karakterisere denne bemyndigelse som en autorisation til relativt fredelig krigsførelse.

Må jeg sige, adresseret til hr. A. C. Normann, at med hensyn til u-landenes pro-

blemer og spørgsmålet om at være noget mere aktiv over for u-landene, der jo givet er „synderne“ med hensyn til flagdiskrimination, er vi opmærksom på problemet i regeringen, og vi er ingeniende uden forståelse for rederinteresserne i denne henseende, altså for en vis aktivisering, som de to lovforslag jo også er udtryk for. Jeg vil dog gerne gøre den randbemærkning, at dansk politik i forhold til u-landene, til landene under udvikling, har været den, at man har accepteret, at det som led i en industriel udvikling kan være rimeligt at anerkende og acceptere foranstaltninger i u-landene, som man ikke anser for rimelige handelspolitiske spilleregler i forholdet mellem udviklede lande, mellem højt industrialiserede lande. Vi har den internationale handelsorganisation UNCTAD, som, hvad angår varehandelen, accepterer betydelige afvigelser som led i en spredning og udvikling af u-landenes økonomi, industri og landbrug. Jeg er enig i, at vi skal passe på ikke at acceptere alt for meget med hensyn til protektionisme — for det er jo det, der er tale om på skibsfartsområdet — men vi må på den anden side erkende, at også de internationale tjenesteydelser kan være et område, hvor man i udviklingsøjemed må vise, hvad jeg vil kalde et vist tålmod med u-landene i deres økonomiske og industrielle udvikling.

Med det forbehold vil jeg tilslutte mig hr. A. C. Normanns ønske om, at vi i vore aftaler om støtte til u-landene er på vagt for at varetage vore skibsfartsinteresser; men vi må ikke tabe af syne, at også inden for skibsfarten kan der være tale om hensyn til de underudviklede landes økonomi og økonomiske udvikling, som vi må acceptere på samme måde, som vi jo i realiteten gør det, for så vidt angår varehandelen.

Til slut vil jeg sige, at hr. Vivike, hvis bemærkninger jeg er enig i, udtrykte håbet om, at handelsministeren ville benytte bemyndigelsen med fornuft. Det vil jeg bestræbe mig for; det forsøger jeg sædvanligvis.

Knud Thomsen: Det, der kalder mig herop, er ønsket om at komme med en meget kort bemærkning. Jeg har med glæde bemærket mig alt, hvad ministeren sagde; jeg har med en enkelt undtagelse ikke fundet noget, som jeg ikke kunne tiltræde, og den undtagelse,

[Knud Thomsen.]

jeg skal pege på, tror jeg ikke vil grave nogen grøft mellem ministeren og mig. Ministeren sagde i sit svar til hr. A. C. Normann, at han også i forholdet til u-landene og deres groende protektionisme ville sørge for at tage hensyn til redernes interesser. Jeg vil bare pege på, at den interesse, der kan være for, at varer sejler på dansk køl, er af lige stor interesse for både redere og for de mennesker, der færdes oven over kølen i enhver henseende og i enhver stilling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tilskud til opførelse af svømmebassiner [af Svend Haugaard m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 131) findes i tillæg A. sp. 2621, fremsættelsen i tidenden sp. 2648).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg vil gerne straks sige, at det efter min opfattelse er en rigtig tanke, der ligger bag det fremsatte lovforslag. Der er virkelig et meget stort, udækket behov også for svømmeanlæg her i landet, og det er for lidt, der hidtil er gjort for at skabe den nødvendige forudsætning for, at børn og unge — og her tænker jeg ikke mindst på ungdommen i landdistrikterne — kan lære at svømme. Jeg er enig i, at det er en opgave, som ikke fortsat bør ligge så forholdsvis uløst, og jeg er også enig i, at det er en opgave, der må søges løst for hele landet under ét.

Når det er sagt, vil jeg dog gerne pege på,

at vi i undervisningsministeriet i de senere år har godkendt igangsættelsestilladelser til anlæg af svømmehaller ved folkeskoler i en del tilfælde. Det er imidlertid vigtigt at fremhæve, at der med hensyn til svømmeanlæg er tale om en meget betydelig opgave, der kræver både en meget stor samfundsmæssig investering og medfører meget betydelige driftsudgifter. Jeg vil derfor mene, at det er vigtigt, at vi, inden man søger at realisere opgaven, både undersøger behovet for disse anlæg landet over og de økonomiske konsekvenser for samfundet. Der må, sådan som forslagsstillerne også er inde på det, foretages en egentlig landsplanlægning til fastlæggelse, dels af, hvor de pågældende anlæg rent geografisk skal placeres, dels hvordan anlæggene skal være, først og fremmest om det skal være friluftsbassiner eller indendørs anlæg. Den undervisningsmæssige værdi og i det hele taget brugen af friluftsanlæg er som bekendt meget beskeden med det klima, vi har her i landet. Der opføres derfor også så sige udelukkende halanlæg ved skolerne i dag. Med hensyn til den geografiske placering må det nøje undersøges, hvor stort et befolkningsgrundlag det enkelte anlæg bør have.

I denne forbindelse må man med henblik på den kommende kommuneinddeling være opmærksom på, at der ikke i de kommende år, før denne kommuneinddeling ligger helt klar, opføres anlæg, der ikke naturligt kan indgå i de kommende storkommuners drift. Det ville f. eks. være meget uheldigt, hvis nabokommuner, der senere bliver sammen-sluttet til storkommuner, forinden hver for sig opfører hver sit anlæg. Det ville betyde, at den nye storkommune ville få overdækning for sit behov og ville få alt for store driftsudgifter. En rationel planlægning i tide ville måske have vist, at der kun var brug for ét måske noget større og bedre anlæg i det samlede område.

Hvad de økonomiske konsekvenser for samfundet angår, afhænger de jo dels af, hvad de enkelte anlæg koster, dels af hvor mange anlæg der er behov for, og i øvrigt også af, hvor stor interesse der rundt om i landet er hos de kommunale myndigheder, foreninger og andre initiativtagere i denne sag. Det bliver jo ifølge det fremsatte lovforslag til syvende og sidst de lokale byg-